

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN**

NGUYỄN THỊ THU HƯƠNG

**PHÁT TRIỂN BƯỞI ĐOAN HÙNG
VÀ HỒNG GIA THANH Ở TỈNH PHÚ THỌ
THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HÓA**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN - 2015

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN**

NGUYỄN THỊ THU HƯƠNG

**PHÁT TRIỂN BƯỞI ĐOAN HÙNG
VÀ HỒNG GIA THANH Ở TỈNH PHÚ THỌ
THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HÓA**

Chuyên ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 62 62 01 15

LUẬN ÁN TIẾN SĨ NÔNG NGHIỆP

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: PGS. TS ĐỖ THỊ BẮC

THÁI NGUYÊN - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Luận án tiến sĩ “*Phát triển bưởi Đoan Hùng và hồng Gia Thanh ở tỉnh Phú Thọ theo hướng sản xuất hàng hóa*”, chuyên ngành Kinh tế Nông nghiệp, mã số 62-62-01-15, đây là công trình của Nguyễn Thị Thu Hương. Luận án đã sử dụng thông tin từ nhiều nguồn dữ liệu khác nhau, các thông tin có sẵn đã được trích rõ nguồn gốc.

Tôi xin cam đoan rằng, các số liệu và kết quả nghiên cứu đã được nêu trong luận án là trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào hoặc chưa từng được công bố trong bất kỳ một công trình nghiên cứu khoa học nào khác.

Thái Nguyên, Ngày 9 tháng 4 năm 2015

Tác giả

Nguyễn Thị Thu Hương

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình thực hiện đề tài: “*Phát triển bưởi Đoan Hùng và hồng Gia Thanh ở tỉnh Phú Thọ theo hướng sản xuất hàng hóa*”, tôi nhận được sự hướng dẫn, giúp đỡ, động viên, của nhiều cá nhân và tập thể, tôi xin được bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc nhất tới tất cả các cá nhân và tập thể đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong học tập và nghiên cứu.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban giám hiệu Nhà trường, Phòng Quản lý khoa học và Sau đại học, Bộ môn Kinh tế nông nghiệp Trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh Thái Nguyên, và UBND huyện Đoan Hùng, huyện Phù Ninh đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi về mọi mặt trong quá trình học tập, nghiên cứu để tôi hoàn thành bản luận án này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn sự giúp đỡ tận tình của cô giáo hướng dẫn khoa học: PGS. TS. Đỗ Thị Bắc.

Tôi xin cảm ơn sự giúp đỡ, đóng góp nhiều ý kiến quý báu của các nhà khoa học, của các thầy cô giáo, đặc biệt là các thầy cô giáo trong Trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh Thái Nguyên cùng các đơn vị khác.

Để hoàn thành được đề tài, tôi xin cảm ơn sự giúp đỡ và cộng tác của Chi cục Thống kê và Phòng Nông nghiệp thuộc UBND huyện Đoan Hùng, huyện Phù Ninh, các xã Bằng Luân, Chí Đám, Gia Thanh, các Sờ, ban, ngành cùng các chuyên gia, các cán bộ kỹ thuật, các hộ nông dân sản xuất cây ăn quả của huyện Đoan Hùng và huyện Phù Ninh.

Tôi xin cảm ơn lãnh đạo Trường Đại học Hùng Vương, cùng toàn thể các thầy cô giáo và các em sinh viên trong khoa Kinh tế & Quản trị kinh doanh Trường Đại học Hùng Vương đã hết sức giúp đỡ, tạo điều kiện thuận lợi cho tôi hoàn thành luận án.

Tôi xin cảm ơn các nhà khoa học, các thầy cô giáo, bạn bè đồng nghiệp cùng gia đình đã động viên, giúp đỡ tôi thực hiện tốt bản luận án này.

Xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, Ngày 9 tháng 4 năm 2015

Tác giả luận án

Nguyễn Thị Thu Hương

MỤC LỤC

	Trang
LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC KÍ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT TIẾNG VIỆT	vi
DANH MỤC CÁC KÍ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT TIẾNG ANH	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG, BIỂU	vii
DANH MỤC CÁC HÌNH	ix
PHẦN MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	3
4. Những đóng góp mới của luận án	4
5. Tổng quan các công trình nghiên cứu	5
6. Bố cục của luận án	8
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ PHÁT TRIỂN BƯỞI, HỒNG THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HÓA	9
1.1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ PHÁT TRIỂN BƯỞI, HỒNG THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HÓA	9
1.1.1. Phát triển bưởi, hồng theo hướng sản xuất hàng hóa	9
1.1.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển bưởi và hồng theo hướng sản xuất hàng hóa	22
1.2. CƠ SỞ THỰC TIỄN VỀ PHÁT TRIỂN BƯỞI VÀ HỒNG THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HÓA	26
1.2.1. Kinh nghiệm phát triển bưởi và hồng theo hướng sản xuất hàng hóa của một số nước trên thế giới	26
1.2.2. Kinh nghiệm phát triển bưởi và hồng theo hướng sản xuất hàng hóa ở trong nước	31
1.2.3. Bài học kinh nghiệm về phát triển bưởi, hồng quả theo hướng sản xuất hàng hóa ở tỉnh Phú Thọ	34
TIỂU KẾT CHƯƠNG 1	35
Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	36
2.1. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	36
2.1.1. Phương pháp tiếp cận và khung phân tích	36
2.1.2. Thu thập số liệu	38
2.1.3. Phương pháp xử lý số liệu	45
2.1.4. Phương pháp phân tích	46
2.2. HỆ THỐNG CÁC CHỈ TIÊU NGHIÊN CỨU	52

2.2.1. Nhóm chỉ tiêu thể hiện phát triển bưởi, hồng theo hướng sản xuất hàng hóa theo chiều rộng	52
2.2.2. Nhóm chỉ tiêu thể hiện phát triển bưởi, hồng theo hướng sản xuất hàng hóa theo chiều sâu	54
TIỂU KẾT CHƯƠNG 2	56
Chương 3: THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN BƯỞI ĐOAN HÙNG VÀ HỒNG GIA THANH Ở TỈNH PHÚ THỌ THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HÓA	57
3.1. ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN NGHIÊN CỨU	57
3.1.1. Điều kiện tự nhiên của tỉnh Phú Thọ	57
3.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội của tỉnh Phú Thọ	59
3.2. THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN BƯỞI ĐOAN HÙNG, HỒNG GIA THANH Ở TỈNH PHÚ THỌ THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HÓA	64
3.2.1. Thực trạng sản xuất - tiêu thụ bưởi Đoan Hùng	64
3.2.2. Thực trạng sản xuất- tiêu thụ hồng Gia Thanh	69
3.2.3. Giá trị sản xuất, giá trị sản phẩm, tỷ suất bưởi Đoan Hùng và hồng Gia Thanh hàng hóa	72
3.2.4. Đánh giá kết quả, hiệu quả kinh tế của bưởi Đoan Hùng và hồng Gia Thanh theo hướng sản xuất hàng hóa của hộ nông dân	76
3.2.5. Phân tích các kênh tiêu thụ bưởi quả Đoan Hùng, hồng quả Gia Thanh của tỉnh Phú Thọ	86
3.3. CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG PHÁT TRIỂN BƯỞI ĐOAN HÙNG VÀ HỒNG GIA THANH THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HÓA Ở TỈNH PHÚ THỌ.....	95
3.3.1. Nhóm yếu tố tự nhiên.....	95
3.3.2. Nhóm yếu tố khoa học công nghệ.....	96
3.3.3. Nhóm yếu tố kinh tế- tổ chức.....	99
3.3.4. Nhóm các yếu tố chính sách Nhà nước và vai trò của các tổ chức, hiệp hội	104
3.3.5. Xây dựng và quản lý chỉ dẫn địa lí xuất xứ hàng hóa với bưởi Đoan Hùng, hồng Gia Thanh.....	106
3.3.6. Đánh giá các yếu tố ảnh hưởng đến thu nhập của hộ trồng bưởi Đoan Hùng và hồng Gia Thanh	108
3.4. PHÂN TÍCH ĐIỂM MẠNH, ĐIỂM YẾU, CƠ HỘI, THÁCH THỨC KHI PHÁT TRIỂN BƯỞI ĐOAN HÙNG VÀ HỒNG GIA THANH THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HÓA Ở TỈNH PHÚ THỌ	109
TIỂU KẾT CHƯƠNG 3	111
Chương 4: GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN BƯỞI ĐOAN HÙNG VÀ HỒNG GIA THANH Ở TỈNH PHÚ THỌ THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HÓA	112
4.1. BỐI CẢNH VÀ CÁC QUAN ĐIỂM PHÁT TRIỂN BƯỞI ĐOAN HÙNG, HỒNG GIA THANH Ở TỈNH PHÚ THỌ THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HÓA .	112
4.1.1. Bối cảnh phát triển bưởi Đoan Hùng, hồng Gia Thanh ở tỉnh.....	112

4.1.2. Các quan điểm phát triển bưởi Đoan Hùng, hồng Gia Thanh ở tỉnh theo hướng sản xuất hàng hóa.....	114
GIA THANH Ở TỈNH PHÚ THỌ THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HÓA ...	116
4.2.1. Những căn cứ chủ yếu phát triển bưởi Đoan Hùng, hồng Gia Thanh ở tỉnh Phú Thọ theo hướng sản xuất hàng hóa.....	116
4.2.2. Định hướng, mục tiêu phát triển bưởi Đoan Hùng, hồng Gia Thanh ở tỉnh Phú Thọ theo hướng sản xuất hàng hóa.....	120
4.3. GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN BƯỞI ĐOAN HÙNG VÀ HỒNG GIA THANH Ở TỈNH PHÚ THỌ THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HÓA ĐẾN NĂM 2020	122
4.3.1. Nhóm giải pháp quy hoạch phát triển bưởi Đoan Hùng và hồng Gia Thanh ở tỉnh Phú Thọ theo hướng sản xuất hàng hóa	122
4.3.2. Nhóm giải pháp hoàn thiện chính sách đầu tư công, dịch vụ công, khuyến nông và xúc tiến thương mại nhằm tạo ra vùng trồng bưởi Đoan Hùng, hồng Gia Thanh ở tỉnh Phú Thọ theo hướng sản xuất hàng hóa.....	130
4.3.3. Nhóm giải pháp kỹ thuật sản xuất bưởi Đoan Hùng, hồng Gia Thanh của tỉnh Phú Thọ	132
4.3.4. Nhóm giải pháp tổ chức các tác nhân phân phối sản phẩm quả phát triển bưởi Đoan Hùng, hồng Gia Thanh theo hướng sản xuất hàng hóa tại tỉnh Phú Thọ ..	135
4.3.5. Nhóm giải pháp phát triển các hình thức tổ chức sản xuất, liên kết sản xuất-tiêu thụ bưởi Đoan Hùng, hồng Gia Thanh ở tỉnh Phú Thọ	136
4.3.6. Nhóm giải pháp phát triển ngành hàng bưởi quả Đoan Hùng, hồng quả Gia Thanh ở tỉnh Phú Thọ.....	138
4.3.7. Nhóm giải pháp hoàn thiện một số chính sách kinh tế vĩ mô nhằm phát triển sản xuất bưởi Đoan Hùng, hồng Gia Thanh ở tỉnh Phú Thọ	143
4.4. KIẾN NGHỊ	146
4.4.1. Kiến nghị với Nhà nước	146
4.4.2. Kiến nghị với tỉnh Phú Thọ.....	147
4.4.3. Kiến nghị với huyện Đoan Hùng, huyện Phù Ninh	147
TIỂU KẾT CHƯƠNG 4	148
KẾT LUẬN	149
DANH MỤC CÔNG TRÌNH CÔNG BỐ CỦA TÁC GIẢ.....	151
TÀI LIỆU THAM KHẢO	152

DANH MỤC CÁC KÍ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT TIẾNG VIỆT

Kí hiệu	Nội dung
BVTV	: Bảo vệ thực vật
CĂQ	: Cây ăn quả
CS	: Chính sách
ĐVT	: Đơn vị tính
GTSX	: Giá trị sản xuất
HQKT	: Hiệu quả kinh tế
HTX	: Hợp tác xã
KD	: Kinh doanh
KTCB	: Kiến thiết cơ bản
LĐ	: Lao động
NLN	: Nông lâm nghiệp
NLN-TS	: Nông lâm nghiệp - thủy sản
PTBQ	: Phát triển bình quân
TSQH	: Tỷ suất quả hàng hóa
TTCN	: Tiêu thụ công nghiệp
XDCB	: Xây dựng cơ bản
Tr. đ	: Triệu đồng

DANH MỤC CÁC KÍ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT TIẾNG ANH

Kí hiệu	Nội dung tiếng Anh	Nội dung tiếng Việt
ASEAN	: Association of Southeast Asian Nations	Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á
GDP	: Gross Domestic Product	Tổng sản phẩm quốc nội
MFN	: Manual Favord of Nation	Nguyên tắc đối xử tối huệ quốc
WTO	: World Trade Organization	Tổ chức Thương Mại thế giới
SWOT	: Strength-Weakness-Oppotunities-Threats	Điểm mạnh-điểm yếu-cơ hội-thách thức

DANH MỤC CÁC BẢNG, BIỂU

Bảng 1.1.	Sản lượng và giá trị bưởi quả của Trung Quốc và một số nước trên thế giới giai đoạn 2007 - 2011	27
Bảng 1.2.	Sản lượng và giá trị hồng quả của Trung Quốc và một số nước trên thế giới giai đoạn 2007 - 2011	29
Bảng 2.1.	Số hộ trồng và số hộ điều tra sản xuất bưởi Đuan Hùng, hồng Gia Thanh của tỉnh Phú Thọ.....	42
Bảng 2.2.	Số lượng các mẫu điều tra tác nhân trung gian phân phối hồng quả Gia Thanh và bưởi quả Đuan Hùng năm 2012.....	43
Bảng 2.3.	Số hộ điều tra phân theo loại hình sản xuất bưởi Đuan Hùng, hồng Gia Thanh ở tỉnh Phú Thọ	44
Bảng 2.4.	Kết hợp trong ma trận SWOT cho sản xuất bưởi, hồng.....	48
Bảng 3.1.	Tình hình đất đai và sử dụng đất đai của tỉnh Phú Thọ 2008 – 2012....	58
Bảng 3.2.	Giá trị sản xuất các ngành của tỉnh Phú Thọ giai đoạn 2008-2012.....	60
Bảng 3.3.	Giá trị sản xuất ngành nông nghiệp của tỉnh Phú Thọ giai đoạn 2008-2012	61
Bảng 3.4.	Tình hình dân số - lao động của tỉnh Phú Thọ giai đoạn 2008-2012	63
Bảng 3.5.	Diện tích bưởi, hồng và một số quả của tỉnh Phú Thọ giai đoạn 2008-2012.....	64
Bảng 3.6.	Diện tích trồng bưởi Sửu và bưởi Bằng Luân	65
Bảng 3.7.	Diện tích bưởi Đuan Hùng tại các vùng giai đoạn 2008-2012.....	66
Bảng 3.8.	Sản lượng và giá trị bưởi Đuan Hùng qua các hộ điều tra năm 2012 ...	67
Bảng 3.9.	Giá bán bưởi quả Đuan Hùng, hồng Gia Thanh trên thị trường.....	67
Bảng 3.10.	Đặc điểm kênh tiêu thụ bưởi quả Đuan Hùng trực tiếp.....	68
Bảng 3.11.	Năng suất giống hồng Gia Thanh của tỉnh Phú Thọ năm 2012.....	70
Bảng 3.12.	Đặc điểm thị trường tiêu thụ hồng quả Gia Thanh Phù Ninh.....	71
Bảng 3.13.	Giá trị sản xuất bưởi Đuan Hùng (bưởi Bằng Luân (BL), bưởi Sửu) và hồng Gia Thanh của tỉnh Phú Thọ giai đoạn 2008-2012.....	72
Bảng 3.14.	Tỷ lệ chất lượng quả trong giá trị sản phẩm bưởi Sửu, Bằng Luân và hồng Gia Thanh hàng hóa của tỉnh Phú Thọ giai đoạn 2008-2012.....	73

Bảng 3.15. Giá trị sản phẩm hàng hóa bưởi Bằng Luân (BL), bưởi Sửu và hồng Gia Thanh của tỉnh Phú Thọ giai đoạn 2008-2012.....	74
Bảng 3.16. Tỷ suất quả hàng hóa của bưởi Đoan Hùng và hồng Gia Thanh ở tỉnh Phú Thọ giai đoạn 2008-2012	75
Bảng 3.17. Chi phí sản xuất cho 1 ha bưởi Đoan Hùng KTCB năm 2012	79
Bảng 3.18. Tình hình đầu tư thâm canh cho 1 ha bưởi qua các nhóm điều tra của tỉnh Phú Thọ năm 2012	80
Bảng 3.19. Kết quả và hiệu quả kinh tế sản xuất bưởi Đoan Hùng BQ/hộ điều tra	81
Bảng 3.20. Kết quả và hiệu quả kinh tế sản xuất hồng Gia Thanh	84
Bảng 3.21. So sánh kết quả và hiệu quả kinh tế sản xuất bưởi Đoan Hùng và hồng Gia Thanh	85
Bảng 3.22. Kết quả và hiệu quả kinh tế của các tác nhân tham gia ngành hàng bưởi quả Đoan Hùng.....	92
Bảng 3.23. Kết quả và hiệu quả của các tác nhân trong ngành hàng hồng quả Gia Thanh	95
Bảng 3.24. Kết quả phân tích các yếu tố ảnh hưởng tới giá trị sản xuất của các hộ sản xuất bưởi Đoan Hùng tỉnh Phú Thọ năm 2012	108
Bảng 3.25. Ma trận SWOT trong phát triển bưởi Đoan Hùng, hồng Gia Thanh ở tỉnh theo hướng sản xuất hàng hóa	110
Bảng 4.1. Dự báo diện tích, năng suất, sản lượng và giá trị sản lượng cây ăn quả chủ yếu của tỉnh Phú Thọ đến năm 2020.....	123
Bảng 4.2. Dự báo mức đầu tư thâm canh cho 1 ha bưởi theo mùa vụ của tỉnh Phú Thọ.....	124
Bảng 4.3. Dự báo kết quả, hiệu quả kinh tế sản xuất 1 ha bưởi trái vụ tại tỉnh Phú Thọ.....	126